

ОСОБЛИВОСТІ ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНСЬКИХ УРЯДІВ ПЕРІОДУ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917 – 1920 РР.

Суттєвим чинником, що впливав на боєздатність українських військ в період національно-визвольної боротьби 1917 – 1920 рр. була військово-технічна політика українських урядів цього періоду. Пріоритетне місце у ній належало оснащенню військ необхідним озброєнням.

На момент здобуття Україною незалежності у 1918 р. країна не мала власного повноцінного військово-промислового комплексу. На її території не існувало жодного крупного заводу по виробництву озброєнь за винятком Луганського патронного заводу та кількох заводів на Донбасі з виготовлення вибухових та воєнно-хімічних матеріалів. З огляду на це військово-технічне забезпечення новопосталої Армії УНР могло базуватися лише на використанні величезних військово-технічних запасів колишньої російської царської армії, які залишились після розвалу імперії. Набагато скромнішою була спадщина австро-угорської армії, котру успадкувала Галицька армія. Якщо запасів першої для Армії УНР вистачило практично упродовж усього перебігу активних бойових дій до літа 1919 р., то для другої лишень на два місяці боїв.

Основою українських Збройних Сил періоду 1917 -1920 рр. були сухопутні війська. Відтак діяльність українського державного керівництва у галузі військово-технічної політики передусім зосереджувалась на забезпеченні їх озброєнням. Воно залежало від військово-стратегічної ситуації в котрій перебувала країна. Для першого її етапу - кінець 1917 р. - середина травня 1919 р. характерним було використання наявних військових запасів зосереджених на складах колишніх імперських армій на українській території. Для другого - червень - грудень 1919 р. - через втрату Армією УНР бази в районі Броди - Тернопіль - Волочиск, а Галицькою Армією - території Галичини в половині липня 1919 р., а також тотальну блокаду кордонів УНР Антантою змусили уряд країни до зміни політики щодо військово-технічного забезпечення армії. Вона полягала у переорієнтації на інші джерела військового постачання: на здобуття трофейної зброї у супротивників, налагодження її ремонту силами військових майстерень, що утворювалися в тилу та при військових частинах, вилучення зброї у населення як примусово так і шляхом закупок, пошук решток військового майна, що залишилось із попереднього часу. Третій етап припадає на 1920 р. коли робилися спроби закупок озброєння за кордоном, зокрема Польщі та Румунії. Останні не дали реальних результатів бо уряд та армія не змогли на триваліший час закріпитися на здобутому в ході воєнних дій плацдармі.

Збройні сили УНР періоду Директорії склалися з двох армійських організмів, котрі суттєво різнилися між собою з погляду військово-технічного оснащення - Дієвої Армії УНР та Галицької Армії. У зв'язку з цим військово-технічна політика уряду держави була спрямована на їхню уніфікацію, що вдалося провести на початку 1919 р.

Реалізація військово-технічної політики ускладнювалася відсутністю у вищого політичного керівництва країни чіткого плану щодо визначення зовнішньополітичної стратегії у виборі найнебезпечніших загроз для держави, які необхідно було нейтралізувати чи усунути. У 1919 р. війська УНР воювала на декількох фронтах одночасно, що було їм не під силу.

Військово-технічна політика українських урядів 1917- 1920 рр. переживала процес становлення оскільки у держави ще не існувало розробленої військової доктрини.